

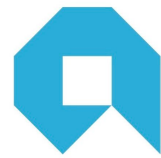
Arvamusfestivali Haridusala

2019

KOKKUVÕTE

haridusala

arvamus
festival

Sissejuhatus ja siht

9.-10. 09.2019 toimunud Arvamusfestivali Haridusalal arutati selle üle, mida on haridusvaldkonnas vaja võtta fookusesse ja mida teha, et aastal 2035 oleks tagatud Eesti riigi, kultuuri ja ühiskonna jätkusuutlikkus

Aruteludes lähtuti ideest, et **haridussüsteemi on vaja pidevalt arendada**, sest just haridus on Eesti jätkusuutlikkuse tagajaks. Ühiskond muutub, vajadused muutuvad ja sellega peab ka kool ja lasteaed muutuma. Muutus ei tule päevapealt, vaid vajab alustuseks suhtumise ning ka **mõtteviisi muutust**.

Uuriti vastuseid küsimustele - Millise sihi peaksime endale võtma. **Mida tuleks õppida? Mida saame pakkuda? Kuidas kohaneda?** Tuleviku haridus peaks olema Eesti jätkusuutlikkuse ja demokraatia huvides ning arvestama **tuleviku otsustaja, juhi, õppija vajadustega**.

Arutelude tulemuseks oli saada nii haridusekspertidelt kui ka avalikkuselt lahendusi ja sisendit haridusstrateegiale. Soovime luua keskkonna aruteludele, milles mõtleme hariduse tuleviku üle ning selgitame välja, kuidas ja millega osapooled on suutelised ja valmis panustama. Samal ajal jätame ruumi mõtlemiseks ja kahtlemiseks, sest teame, et **mitmekesisus mõtetest ja hariduses on kasulik**. Anname ka võimaluse Hariduse alal küsida asjade kohta, mis tekitavad hirmu või mida pole seni julgenud oma koolidirektorilt, kaaslaselt või õpetajalt küsida.

Haridusala on turvaline õpikeskkond, kus saab küsida, uurida, kaasa mõelda ning kaasa rääkida.

Arutelude tulemusena taotleti, et osalejad **pakuvad lahendusi, mis annavad sisendit kõigile hariduse tulevikuga seotud ettepanekutele ja ühtlasi strateegilistele plaanidele**. Lahenduste põhjal koostavad arutelude korraldajad järeldused ja ettepanekud avaldatakse Huvitava Kooli blogis ja suunatakse edasi Haridus strateegia sisendiks.

Arutelude korraldamisel peame oluliseks publikut aktiivselt kaasavaid meetodeid ning anda võrdselt sõna nii haridusekspertidele kui haridusvälistele inimestele.

Arutelu ala üheks lisaeesmärgiks on ka tuua kokku ühe katuse alla haridusvaldkonna **erinevaid sihtgruppe** - õpilased, õpetajad poliitikud, lapsevanemad, koostööpartnerid jne – ja kasutada selleks erinevaid meetodeid, mis innustavad aktiivselt panustama nii ettepanekute esitamisse kui ka elluviimisse kogukonnas.

Haridusala 2019

Haridusalal toimus **kaheksa** erinevat arutelu. Arutelude eestvedaja oli Haridus- ja Teadusministeeriumi algatus Huvitav Kool ning sisuloojad, DD Stratlab, SA Innove Rajaleidja, SA Kutsekoda, Mainori Kõrgkool, Tartu Ülikooli haridusuuenduskeskus, ELAL, MLA Viimsi lasteaiad ja mitmed teised haridusega seotud partnerite ja organisatsioonide esindajad.

Laval esines rohkem kui **50 inimest**. Teemad läksid inimestele korda. Arutelud olid väga populaarsed, sest seekord katsetati ka erinevaid formaate, mille kaudu üritati inimesi paremini aruteludesse kaasata. Toimus paneele, foorumteatrit, grupitöid, paaris arutelu, suud puhataks saate formaadis vestlus jpm.

Hinnanguliselt osales igal arutelul vähemalt 60-70 inimest. (42 tooli olid iga arutelu ajal kasutuses. Lisaks istusid inimesed kotttoolidel või piknikulinadel ala ümber.) Laupäeva esimesel arutelul loendasime 130 osalejaid. **Haridusala külastas kahe päeva jooksul umbes 600 inimest.**

Piltidega saab tutvuda nii Huvitava Kooli Facebooki ürituse all kui ka lingilt: https://drive.google.com/open?id=1Qy_cqFqOPSAdcSD1WYDMVtyePKD8pIPU
Haridusalal toimunud arutelusid saab juba järelkuulata!
<https://soundcloud.com/arvamusfestiv.../sets/af2019-haridusala>

Strateegilised sõnumid

Kes päriselt õpetab - õpetaja või influencer?

#tulevikuharidus/oskusedjamõtlemine #tulevikuharidus/õpetajaonmõjutaja

Probleem: Uute arvamusliidrite (influencerite) olulisust on vähe teadvustatud, mistõttu on uudne ka õpetaja roll influenceri ja õpilaste vahelise suhte kujundamisel. Selleks, et õpetaja saaks tuua noortele olulisi teemasid (ja isikuid) kooli ja tundidesse, et õpilastega paremini suhestuda, peab ta ise olema positiivne iidol ja mõjutaja. Õpilasi ümbritseb nii palju informatsiooni, mõjukanaleid, raamatuid ja filme, kuidas selles kõiges toetada ka õpetaja kui mõjutaja autoriteeti?

Strateegilised sõnumid:

- Vajalik tihedam koostöö õpetajate ja influencerite vahel, et koostöiselt õpilasi toetada.
- Õpetaja võiks kasutada sotsiaalmeedia vahendeid, et seal head sisu luua ning leida sealt head sisu, millega koolitundi mitmekülgsemaks teha
- Lapsevanemad võiks suunata lapsi ise harivat sisu looma
- Lapsevanema ja õpetajana on oluline kuulata, küsida ja lasta õpilasel rääkida endale huvipakkuvast ilma kohest hinnangut andmata

Meie noored on maailma tipus loodus- ja täppisteadustes, kuid inseneride järelkasv puudub.

#tulevikuharidus/uuedoskused #tulevikutöö #OSKA

Probleem: Kuigi PISA testi järgi on Eesti noored loodus- ja täppisteadustes maailma parimad, ei minda piisavalt tehnilisi erialasid õppima ega soovita seal töötada.

Strateegilised sõnumid:

- Kasutamata on erisuguseid võimalusi, kuidas suurendada inseneeria õppimise kvaliteeti - avastusõpe, süvaõpe, IB-õpe, koostöö ettevõtjatega - kuigi häid praktikaid selleks juba on
- Oluline on õpetajate motiveeritus inseneeriat õpetada ja oleks vajadusel motiveeritud end selleks arendama

Logopeediga ja logopeedita. Lahendused, mis leevendavad tugispetsialistide puudust

#tulevikuharidus/sotsiaalneturvavõrk

Probleem: pole kasutatud kõiki võimalusi, mis täna on olemas selleks, et isegi vähese ressursi puhul saaksid kõik lapsed vajalikku abi.

Strateegilised sõnumid:

- omavalitsuse haridusasutustes töötavate tugispetsialistide kokku koondamise esmatasandi keskusesse
- Leida selgeid ja efektiivseid võimalusi koordineerida tugispetsialistide omavahelist tööjaotust
- Tugispetsialistide teenuseid võiks pakkuda ka videosilla vahendusel.
- Ühised koolitused omavalitsuse haridusjuhtidele

Tuleviku lasteaed - mõtteviisist algab muutus

#tulevikuharidus/elukestevõpe

Probleem: Missugune on tuleviku lasteaed. Kaaluti võimalikke tulevikusuundi alushariduses ja kaardistada peamised muutust vajavad valdkonnad.

Arutelu kokkuvõtte alateemade kaupa:

Milline on lasteaed tulevikus 15. aasta pärast?

- Strateegiline sõnum: tuleviku lasteaia peaks kogu õppeprotsess toimuma mängu kaudu ja lapsest lähtuvalt.

Milline roll on õpetajal tulevikulasteaias?

- Tähtis on õpetaja loovus ja võime luua õpetlikke mängu.
- Lisaks peeti vajalikuks lapsevanemate koolitamist.
- Veel enam on tuleviku muutuste suunas vajalik muuta mõtteviisi nii õpetajate kui ka juhtkonna seas, et efektiivselt muutuste poole liikuda.
- Õpetaja peab olema oma valikutes vaba.
- Siiani on murekohti, mis teevad õpetaja töö raskeks. Tuleks leida lahendus järgnevatele probleemkohtadele - lasteaialapse päev on liiga pikk, lasteaiaühmad on liiga suured, puudu on tugipersonalist, eriti logopeedidest.

Milliseid tulevikoskusi annab lasteaed lapsele kooli kaasa?

- Koostööoskus, loovus ja mänguline õppimine

Mina, õpetajaks?!

#tulevikuharidus/õpetaja #tulevikuharidus/õpetajatemobiilsus

Probleem: vananev õpetajaskond, stabiilse sissetuleva jõu vähesus ja üleüldine õpetajate põud nii maa- kui ka linnakoolides.

Strateegilised sõnumid:

- Selleks, et õpetaja jääks kooli peame uuesti mõtestama, milliseid õpetajaid me oma lastele soovime ja seda mõtet lahti harutades võiksimegi jõuda lahendusteni.
- Alustavale õpetajale on tarvis toetavat keskkonda - selle eest peab hoolitsema nii alustav õpetaja, kooli juhtkond kui ka kaaskolleegid. Täpsed näpunäited on Alustavat Õpetajat Toetava Kooli kodulehel
- Õpetaja töös on oluline osa ka lapsevanematel, kellelt võiks oodata mõistvat ja koostööaldist suhtumist.
- Töömotivatsiooni tõstab hooliv kollektiiv, hea läbisaamine ning koostöö kolleegidega.
- Ümbritsevate toetusele lisaks peab noor õpetaja olema julge abi küsima. Pole vaja karta teiste halvaks panu. Oluline on öelda, et sul on abi vaja, siis saavad teised toetada.

Kes võttis õpetajatelt autoriteedi?

#tulevikuharidus/õpetajaloovus #tulevikuharidus/suhted koolis

Arutelu keskendus konfliktsituatsiooni lahendamisele, kus üritati mõista õpilase, lapsevanema, koolijahi ja õpetaja vajadusi ja võimalik versioone konflikti lahendamiseks.

Strateegiline sõnum:

- Õpetaja on see, kes peab märkama ja ennetama situatsioone
- Õpetaja peab end kehtestama suhetes nii õpilaste, vanemate kui ka juhtkonnaga. Reeglid ja nendele kindlaks jäämine on oluline osa õpetaja tööst

Tuleviku kõrgharidus

#elukestevõpe #kõrgharidus

Kas haridus on unistuste elluviija ja ilusa elu tagaja, millised trendid kujundavad hariduselu homme? Oleme hoogsalt astumas mitmekesisesse haridus- ja tööelu trendide maailma: elukestev õpe, töökohapõhine õpe, e-õpe, voucher, vabakutselisuus, kodukontor, üldpädevuste olulisus, erialateadmiste lühiajalisus, tehnoloogia areng. Paneme kokku visioonipildi kõrgkooli õppes ja õppejõu näost, rollidest ja edukuskriteeriumitest aastal 2030, tagamaks tudengisõbralik, tööandjate ja riigi ootustele vastav ning mõnus, pöörane ja praktiline haridus.

Strateegiline sõnum:

- Selleks, et liituda õppijakeskse õpetamise ja personaliseeritud õppe poole, on üks võimalus viia mõned õppetegevused virtuaalsesse keskkonda (nt loengud)
- Kõrgkoolist saadav kaasõpilaste võrgustik on väga oluline nii õppes kui ka õppevälises (tuleviku koostöö).
- Üldpädevuste arendamine alus- ja põhihariduses on väga oluline. Praegu pööratakse üldpädevuste omandamisele tähelepanu järjest hiljem, mistõttu tuleb lüngad täita kõrghariduses.
- Välisstudengite kaasamisel on oluline, et tudengitest saaksid Eesti saadikud üle kogu maailma, kus Eestis õppinud, Eestit tundvad ja kohalike hulgas kontakte omavad õppurid hakkavad Eesti firmadega koostööd tegema või aitavad Eesti firmadel välismaal siseneda.

Hea haridus on luksus?

#tulevikuharidus #haridussüsteemkättesaadavus

Probleem: hea hariduse subjektiivsed aspektid ei ole selged. Tekkinud on linna ja maakooli vastandumisega seotud müüdid.

Strateegilised sõnumid:

- hea haridus peab pakkuma individuaalset lähenemist, valikuvõimalusi ning ette valmistama eluks eneseks.
- olenemata haridusasutusest peaks hea haridus Eestis olema siiski põhiõigus ja tõesti tagatud igas riigi nurgas.

- Kooli täit potentsiaali rakendamist takistavad eritüüpi koolidel erinevad aspektid, kuid põhilised on laiskus, inimeste soovimatus muutuste kaasa minne, harjumused kolleegide hoiakud ja väärtused.
- Koolijuhi põhiline ülesanne on juhtida oma tiimi ja olla hea suhtekorraldaja.
- Kui sa oled õpetaja või koolijuht, siis küsi endal – kas mu laps tahaks seda, kas see oleks mu lapsele hea?

Arutelude kokkuvõtte

Arvamusfestivali haridusala arutelud kõnestasid paljusid, mida näitas suur kuulajate ja kaasaraääkijate hulk. Kui sul on nüüd kahju, et ei saanud osaleda, siis ära murra meelt. Siin on ülevaade toimunud arutelude põhipunktidest.

Kes päriselt õpetab – õpetaja või influencer?

Reedel, 9.08 kell 12.00

Osalejad: Inga Kukk (lapsevanem); Merilin Taimre (influencer ja blogi Paljas Porgand asutaja); Roomet Poom (Youtuber); Robin Koovit (õpilane, Viljandi Gümnaasium - Aasta Kool 2019); Martin Pent (õpetaja, Haljala Kool). **Arutelujuht:** Kärt Lehis (DD Stratlab)

Link lindistusele: [SIIN](#)

Teksti autor: Annika Vorobjova/Kärt Lehis

Haridusala avalöögi andis Huvitava Kooli arutelu „Kes päriselt õpetab – õpetaja või influencer?“, mis tõi haridusale ebaharilikke külalisi nagu blogijad ja youtuberid. Arutelus mõeldi selle üle, millised kanalid ja isikud on tänapäeval laste jaoks suurimad mõjutajad ja millist infot lapsed nendest allikatest saavad. Arutelu pealkirjast tulenevalt võiks oletada, et vaieldi, kas lapsele on rohkem mõju sotsiaalmeedia influenceril või õpetajal, kuid põhiliseks küsimuseks jäi, kas õpetaja tänapäeval üldse mõjutab lapsi. Sotsiaalmeedia tugevas mõjus ei saa enam kahelda, ning see jõuab lasteni pidevalt ja palju rohkemaid kanaleid pidi kui õpetaja suudab.

Publikult tuli siiski mõtteid, kuidas õpetaja võiks muutuda olulisemaks – näiteks hakata aktiivseks sotsiaalmeedia kasutajaks, jagades õpilastele arendavat sisu ja infot internetis. See idee oli aga nii mõnelegi vastumeelt, sest on ammu teada, et õpetajatel on tänapäeval niigi liigseid rolle ja ülesandeid ning selline vastutus oleks ülemäärane. Lisaks tuletati meelde, et kooli ega õpetaja eesmärk pole meelt lahutada. Samal ajal soovitati rohkem rõhutada õpetajate koostööle blogijatega/õpilaste influenceritega, kes saavad õpilastele arusaadavas keeles rääkida tähtsatest temadest. Näiteks toodi kanaleid, mis loovad harivat sisu alates bioloogiast kuni ajalooni, mida õpetajad saavad kasutada osana õppematerjalist ning luua mitmekülgsem koolitund. Õpetaja ei pea muutuma iga moevoolu järgi. Ta võib jääb iseendaks, oma isiksuse, väärtuste ja professionaalsusega, kuid peab siiski arvestama õpilaste huvide ja harjumustega.

Kõike seda arvestades tundub tänapäeval *õpetaja* olla keeruline. Samal ajal muutub see aina põnevamaks, sest uus maailma toob suuremat vajadust kriitilise mõtlemise järele – õpilased avastavad, uurivad ning küsivad aina huvitavamaid ja mitmekülgsemaid küsimusi ning toetava ja mõistva õpetaja olemasolul saab luua soodsat keskkonda õppimiseks ja arenemiseks.

Arutelus ei unustatud ka vanemate panust. Leiti, et nad võiks mõelda kaasa, millist tegelikku panust toob sotsiaalmeedia sisu. Isegi siis, kui meediakanali sisu pole vanema arvates kõige mõistlikum, ei tohiks keelata selle sisu vaatamist, sest igast asjast võib leida hetki, millest

Õppida ning vanema roll selle juures on esmatähtis – leida aega vaadata koos lapsega neid materjale ning uurida ja arutleda, miks nii tehakse ning miks miski on halb või võib halvasti mõjuda.

Meie noored on maailma tipus loodus- ja täppisteadustes, kuid inseneride järelkasv puudub.

Reedel, 9.08 kell 14.00

Osalejad: Eleringi juhatuse esimees Taavi Veskimägi, TalTech'i õppeprorektor Hendrik Voll, Eesti Õpilasesinduste Liidu esimees Marcus Ehasoo, Tartu Tamme Gümnaasiumi tehnoloogia õppesuuna juht ja füüsikaõpetaja Agnes Vask. **Arutelujuht:** Kutsekoja juhatuse liige Tiia Randma

Tekst: Õpetajate Leht (23.08) - [Miks napib noortel huvi tehniliste erialade vastu?](#)

Autor: Raivo Juurak

Link lindistusele: [SIIN](#)

Logopeediga ja logopeedita. Lahendused, mis leevendavad tugispetsialistide puudust

Reedel, 9.08 kell 16.00

Osalejad: Mailis Reps Haridus- ja Teadusminister, Terje Jürivete: Pärnu linna kaasava hariduse spetsialist, Aaro Nursi: logopeedide kutsekomisjoni liige ning Saaremaa Laste ja Perede Tugikeskuse juht, Karin Soosalu, Neeme kooli direktor, Marie Petrovitš: Innove Rajaleidja videologopeed, Tiina Kütt: Innove Rajaleidja Lääne-Eesti piirkonna juht, Piret Liba: Haridus- ja Teadusministeeriumi üldharidusosakonna nõunik. **Arutelujuht:** Tandemjuhivad Innove hariduse tugiteenuste agentuuri juht Nele Labi ja Haapsalu Linnavalitsuse abilinnapea hariduse alal Liina Pöld

Link lindistusele: [SIIN](#)

Teksti autor: Madiken Kütt

Logopeediga ja logopeedita. Lahendused, mis leevendavad tugispetsialistide puudust

Tänavusel Arvamusfestivali Haridusalal arutleti Innove Rajaleidja eestvedamisel hariduse tugispetsialistide (eriti logopeedide, eripedagoogide ja psühholoogide) puuduse leevendamise võimaluste üle. Arutelu kogunes kuulama enam kui sada inimest, kellest mitmed võtsid ka sõna.

Keskeltläbi töötab Eestis praegu üks tugispetsialist umbes 500 õpilase kohta. Seejuures tuge vajab rohkem kui 20% õpilastest. OSKA raportid näitavad, et kasvu ja asendusvajaduse tõttu oleks igal aastal vaja juurde 25 logopeedi, 11 psühholoogi ja 42 eripedagoogi. Murettekitav on spetsialistide kõrge keskmine vanus – rohkem kui pooled logopeedidest on üle 50-aastased,

enam kui veerand logopeedidest on üle 60-aastased. Maapiirkondades ei ole igale tugispetsialistile täiskoormust pakkuda, 61% logopeedidest haridussüsteemis töötavad osakoormusega.

Et olukord pikas plaanis paraneks, on juba suurendatud antud erialade vastuvõttu ülikoolides ning lisandunud päevaõppe kõrvale sessioonõppe vorm. Riik on suurendanud koolipidajate rahastust tugiteenuste pakkumiseks, keskmine hariduse tugispetsialisti töötasu 2018. aastal oli 1202 eurot ning alates 2018. aastast saavad tugispetsialistid taotleda ka lähtetoetust). Suuresti PGS-i muudatuste tulemusena kasvas 2018. aastal koolides tugispetsialistina töötavate inimeste arv 21%.

Arvamusfestivalil oli meie eesmärgiks hoiduda puuduse üle kurtmisest ning keskenduda konstruktiivsetele ja konkreetsetele lahendustele, mis aitaksid tugispetsialistide puudust nüüd ja kohe leevendada. Paneelis osalesid haridus- ja teadusminister **Mailis Reps**, Pärnu linna kaasava hariduse spetsialist **Terje Jürivete**, Logopeedide kutsekomisjoni liige ning Saaremaa Laste ja Perede Tugikeskuse juht **Aaro Nursi**, Innove Rajaleidja Lääne-Eesti piirkonna juht **Tiina Kütt**, Neeme kooli direktor **Karin Soosalu**, Innove Rajaleidja videologopeed **Marie Petrovitš** ning Haridus- ja Teadusministeeriumi üldharidusosakonna nõunik **Piret Liba**. Arutelu modereerisid Innove hariduse tugiteenuste agentuuri juht **Nele Labi** ja Haapsalu Linnavalitsuse abilinnapea hariduse alal **Liina Põld**. Osalejad tõid näiteid headest praktikatest, mida saab ja võiks haridusasutustes ning omavalitsustes rakendada.

Jürivete, Nursi ja Kütt kirjeldasid puuduse leevendamise ühe olulisema lahendusena omavalitsuse haridusasutustes töötavate tugispetsialistide **kokku koondamise esmatasandi keskusesse**. Kui ühel koolil või lasteaial on tihti pakkuda vaid osakoormusega tugispetsialisti kohta ning see ei ole töötajate seas atraktiivne võimalus, siis esmatasandi keskus annab täiskoha ühe tööandja juures. Ühises keskuses töötamine võimaldab värvata tudengeid abispetsialistidena, kes saavad kutseliste kolleegide juhendamisel tegeleda kergemate juhtumitega. Keskuses saab koostada ekspertrühmasid, koguda ja jagada omavahel häid praktikaid, arutada juhtumite üle. Kusjuures lastega tegemise asukohaks jääb ikkagi haridusasutus.

Mis aga kõige tähtsam, spetsialistide koondamine ühte asutusse võimaldab paremini koordineerida nende **omavahelist tööjaotust**, selgitasid Nursi ja Kütt. Vältida olukordi, kus üks lasteaed leiab endale ainult logopeedi, teine aga ainult eripedagoogi. Meie haridusasutustes on vanast ajast harjumus, et igas lasteaias ja algkoolis peab olema täiskohaga logopeed, kuid igapäevaselt tegelevad logopeedid lasteaias ka näiteks normaalse kõne arenguga laste kooliks ettevalmistamisega (mis on õpetaja töö) või koolis lugemis- ja kirjutamisraskustega õpilastega (mis on kergematel juhtudel klassiõpetaja, raskematel eripedagoogi pärusmaa). Kui logopeedid saaksid tegeleda ainult sellega, mida nad tegelikult õppinud on - kõneraviga - ei lähekski logopeede koguarvult nii palju vaja. Selle asjaolu tõid mitmeid kordi välja ka nii panelistide kui ka rahva seas olnud logopeedid ning haridusminister.

Mailis Repsi hinnangul on vaja ühiskonnas **ümber hinnata lasteaia- ja kooliõpetaja tööülesanded**. Vana harjumus, kus erivajadusega laps saadeti erispetsialisti juurde, ei toimi enam, sest eripedagoogilist tuge vajavate laste hulk on nii suur, et erisustega tegelemine

pole enam erijuhtum, vaid pedagoogi tavatöö. Haridussüsteem peab vastama laste vajadustele - milliste oskustega õpetajaid tänased lapsed vajavad, kui suuri (väikseid) klasse tänased lapsed vajavad. Tänapäeval õpetajatel on olemas eripedagoogiline ettevalmistus. Et julgustada õpetajaid oma eripedagoogilisi oskusi rakendama ja ülikoolis õpitud teadmisi värskendada, saab korraldada koolitusi - näiteks lugemise ja kirjutamise eelostuste kujundamise koolitus lasteaiaõpetajaile, tõi Kütt näite.

Lasteaia- ja klassiõpetajate, aga ka tugispetsialistide koormust reguleerida **aitab õpetaja abi või abiõpetaja palkamine**, keda on tööturul siiski oluliselt enam saada kui logopeede, eripedagooge või psühholooge. Karin Soosalu hinnangul on mitmete lihtsate olukordade lahendamise delegeerimine õpetajale ja abiõpetajate kaasamine oluline ka seepärast, et last on oluline märgata ja aidata kohe selles olukorras, kus ta hätta jääb. Kui vaja, viia klassiruumist ära, tagumisse pinki, diivanile või trepile, rääkida. Lapse pärast tunde spetsialisti juurde saatmine tundub aga lapsele nagu väike karistus.

Soosalu kogemusel on lastel ka palju selliseid probleeme, mille lahendus on lihtsam ning mis ei peagi tugispetsialistini välja viima. Näiteks algavad ärevus, paha tuju ja kiusamine keskendumisraskustest, mida tingib väsitav ja lüüasaav õhkkond koolis. Püüdes korraldada lastele võimalikult **rahulik koolipäev** (Neeme koolis puhkavad pooled õpilased samal ajal kui teine pool õpib, mis soosib koolimajas vaikust), vähenevad ka käitumisprobleemid ja õpiraskused.

Lastele turvatunde pakkumiseks kasutab Neeme kool ka **tugiõpilaste süsteemi**. Igal õpilasel on endast vanem tugiõpilane, lapsed õpivad üksteist märkama ja teineteist aitama. Koolis on kehtestanud ja kõigile õpilastele selgelt kommuniqueeritud reegel: märkamise ei ole kaebamine. Kõigile õpetajatele on selge reegel: iga täiskasvanu ülesanne on valmidus last kuulata, mitte ainult psühholoogi.

Mitmed praktikud nii panelistide kui ka arutelu kuulajate seast rääkisid, et palju kasu on abi **tugiteenuse tegeliku vajaduse hindamisest**. Näiteks Haapsalus läksid korraga pensionile kolme lasteaia logopeedid, kellele ei olnud võimalik leida asendajat. Kõigis kolmes lasteaias käis logopeedi juures umbes 30 last. Rajaleidja keskus hindas ära kõik 90 logopeedi teenusel olnud last, mille käigus selgus, et tegelikult vajab kõneravi 30 last. Linn sai palgata kolme lasteaia peale ühe tugispetsialisti, kes tegeleb täistööajaga logopeediteenuse pakkumise, mitte muude ülesannetega. Sarnaselt lasi logopeedi teenust vajavad lapsed üle hinnata Neeme kool, kus selgus, et tegelikult vajab teenust vaid kaks last. Logopeedi värbamisest loobuti, selle asemel maksab omavalitsus kinni nende kahe lapse regulaarse sõidutamise Tallinnasse ja teenuse sealse eralogopeedi juures. Ülejäänud varasemalt logopeedi teenuse nimekirjas olnud õpilased vajasisid tegelikult eripedagoogi või sedagi mitte. Sarnast lahendust ühes väikses maakoolis jagati ka publiku seast.

Mingil määral aitab tugispetsialistide koormust vähendada ka **dubleerivate hindamiste kaotamine**. Mitmed omavalitsused osalevadki juba SKA, sotsiaalministeeriumi ja haridusministeeriumi hindamiste ühendamise pilootprogrammis. Hästi toimivad ka kohaliku tasandi kokkulepped, nt Haapsalus on leppinud asutused omavahel kokku, et koormuse vähendamiseks ja perekondade operatiivsemaks abistamiseks aktsepteerivad kohalik rehabilitatsioonikeskus ja Rajaleidja keskus teineteise koostatud hindamisi.

Rahva seast pakuti välja ka idee, et tugiteenuseid pakkuvatel asutustel võiks olla ühtne infosüsteem, kust on kõik lapsega varasemalt teistes asutustes tehtu näha. Minister Reps selgitas aga ära, et seda võimalust on aastaid arutatud ning seoses delikaatsete isikuandmete kaitsega ei saa sellist süsteemi olema. Ka Tiina Kütt märkis, et lastekaitse seisukohalt on oluline, et perekond saaks ise otsustada, mida ja kellele oma lapse kohta jagada.

Kui spetsialisti tõesti võtta ei ole, näiteks välismaal elavate eesti laste või kaugemate maapiirkondade elanike aitamiseks, siis saab kasutada **teenuse pakkumist videosilla vahendusel**. Marie Petrovitš kirjeldas oma aastapikkust kogemust logopeedi teenuse pakkumisel logopeedita maakoolides. Koolis peab selleks olema vaikne ruum, arvuti, väga hea internetiühendus ja Skype programm. Väiksemate laste puhul ka abistaja, kes aitab arvutis õiged nuppe vajutada. Logopeedilt nõuab selline lahendus vaid avatud meelt töövõtete kergeks kohendamiseks.

Nii Petrovitši kui ka kooli töötajate ja lapsevanemate tagasiside on olnud positiivne - töö toimis, laste kõne areng tegi edusamme, koolid soovivad teenusega jätkata. Kui esialgu kartis Petrovitš, et ei leia lapsega ekraani vahendusel kontakti, siis tegelikult tekkisid kontakt ja usaldus nagu tavaliselt. Mõningaid poisse nimelt motiveeris tehnika kasutamine. Sarnast kogemust jagas ka üks kuulajaskonna seas viibinud logopeed.

Rahva seast käidi välja ka idee korraldada iga-aastaseid **ühiseid seminare omavalitsuste haridusjuhtidele**, et mõtteid ja kogemusi regulaarselt vahetada.

Arutelu tulemusel kokku kogutud lahendusi hakkab Innove Rajaleidja peatselt haridusasutuste ja koolipidajatega jagama.

Kokku toimus Arvamusfestivali Haridusalal kahel päeval kaheksa arutelu, mis kõik toimusid pilgeni täidetud telgis. Arutelude populaarsus näitab, et haridusteemad lähevad inimestele korda! Ala õnnestumisele aitasid lisaks Innove Rajaleidjale kaasa Huvitav Kool, SA Kutsekoda, Eesti Ettevõtlikõrgkool Mainor / EUAS, Tartu Ülikooli haridusuuenduskeskus, DD StratLab, Eesti Lasteadnike Liit, MLA Viimsi lasteaiad.

Tuleviku lasteaed - mõtteviisist algab muutus

Reedel, 9.08 kell 18.00

Osalejad: Tartu lasteaed "Terake" direktor Katrin Helendi ja õpetaja Jaana Koger, MLA Viimsi Lasteaiad direktor Maie Roos, Anija Valla Lasteaiad direktor Eda-Mai Tammiste, Tabasalu Teelahkme lasteaia direktor Anneli Laamann, kasvatusteadlane Kristi Vinter, HTM-i esindaja Kaidi Maask, Mailis Reps. Arutelujuht: Anneli Adermann

Arutelu korraldajad: ELAL, MLA Viimsi lasteaiad

Link lindistusele: [SIIN](#)

Teksti autor: EDA-MAI TAMMISTE, Anija valla lasteaedade direktor

Arvamisest ja aruteludest arvamusfestivalil

Möödunud nädalavahetusel Paides toimunud arvamusfestivalile oli koondunud nii oma ala spetsialiste, teadlasi, koolitajaid, poliitikuid, kultuuritegelasi ja teisi arvamusliidreid, kui ka lihtsalt huvilisi. Käisin minagi seal, osalesin nii korraldajana kui küllastasin teiste korraldatud arutelusid, mis mind kõnetasid. Selle aasta festivali üldteema oli tulevik ning põhifookus oli asetatud kliimamuutuste teemadele.

Pärast mitmel arutelul osalemist sain aru, kuidas võivad inimeste arusaamad erinevatest asjadest viia täiesti teistsuguse tulemuseni, kui ehk teema pealkirja põhjal oskasin oodata. Või kuidas vabalt kulgev arutelu koos loominguise arutelujuhi ja publiku seas olevate julgemate inimeste arvamuste avaldamisega toob välja, kui erinevad me inimestena oleme ja kui erinevalt asjadest aru saame. See on väga huvitav ja samas ka hariv.

Koos Viimsi Lasteaedade direktoriga organiseerisime arutelu, millest võttis osa ka haridusminister Mailis Reps. Teema oli „Tuleviku lasteaed – mõtteviisist algab muutus“. Arutelu toimus kolme küsimuse ümber: milline on lasteaed tulevikus, milline roll on tulevikulasteaias õpetajal ning milliseid tulevikuoskusi annab lasteaed lapsele kooli kaasa. Publik võttis aktiivselt osa ning enim jäi kõlama, et tuleviku lasteaias peaks kogu õppeprotsess toimuma mängu kaudu ja lapsest lähtuvalt, seega tähtis on õpetaja loovus. Vajalikuks peeti lapsevanemate koolitamist ning toodi välja, et lasteaialapsee päev on liiga pikk. Lisaks kõneldi sellest, et lasteaiarühmad on liiga suured, puudu on tugipersonalist, eriti logopeedidest, ning meil on veel palju asutusi, kus õpetaja ei saa olla õppeprotsessi juhina vaba, sest juhtkond on suletud mõtteviisiga ja vanas kinni.

Kohtasin neil kahel päeval Paide Vallimäel üsna vähe haridusjuhte. Loomulikult ei pruukinud ma trehvata kõikidega, kes olid kohal ning kõiki neist ma ei tunne. Ometi tuli mul Paides mõte, et iga (haridus)asutuse juht võiks kasvõi ühe korra käia sellisel üritusel, et tunda seda tunnet ja saada aru, kuidas on arvamuste mitmekesisuses võimalik jääda siiski iseendaks ja oma väärtuste juurde, samas aktsepteerida ka kardinaalselt teistsuguseid ja täiesti vastupidiseid arvamusi.

Kuigi reedel sadas pisut vihma, ei rikkunud see küllastajate fiilingut. Üleüldse on sellel Kesk-Eesti suvisel suursündmusel Paide linn kuidagi eriliselt mõnusa õhkkonnaga. Saab tunda ennast vabalt, leides just endale sobivaid teemasid kuulamiseks ja kaasa rääkimiseks, avatud on mitmeid hubaseid söögikohti, õhtuti võib nautida kontserte ja kasvõi hiliste öötundideni tantsu lüüa, kuni vaid jaksu. Paide kesklinn on neil päevil autovaba ja väga inimsõbralik.

Need kaks festivalipäeva andsid palju positiivset. Sain mitmel korral oma mõtteid ja arvamusi välja öelda ning arutelu ette valmistades ja selle käigus tuttavaks paljude lähedate inimestega, kogemusi ja ideid ning kindlust, et teen õiget asja.

Festivalist jäi meelde ka üks lahe juhtum. Kohtasin Vallimäel jalutades algkooliealisi lapsi – kolme tüdrukut ja ühte poissi –, kes üheskoos festivalikülastajatele omaalgatuslikult rahvalaule laulsid ja nõnda kommiraha teenisid.

Mina, õpetajaks?

Laupäeval, 10.08 kell 12.00

Osalejad: Mailis Reps (Eesti haridus- ja teadusminister), Kristi Vinter (Haridus- ja Teadusministeerium), Jüri Kurvits (TLU didaktik), Margot Möller (Noored Kooli), Mart Kiis (õpetaja), Raino Liblik (Tallinna Kuristiku Gümnaasium), Margit Timakov (Õpetajate Liit), Katri Lamesoo (TÜ haridusuuenduskeskus), Meelis Brikker (Tartu Erakool, DigiYouth), Triin Noorkõiv (Alustavat õpetajat toetav kool), Pirkko Valge (Heateo SA), Anne Pärtel (Kehra kool), Ulvi Mustmaa, Ita Ilves (TÜ Haridusuuenduskeskus, Miina Härma Gümnaasium), Mari-Liis Nummert (TÜ eetikakeskus, Noored Kooli vilistlane), Joosep Heinsalu (õpetajaõppe üliõpilane) ja mitmed teised **Arutelujuht**: Heidi Maiberg (DD Stratlab)

Arutlust ilmus ka kokkuvõtte portaalis Novaator: [LINK artiklile](#)

Link lindistusele: [SIIN](#)

Teksti autor: Annika Vorobjova

Teine Haridusala päev algas arutlusest teemal, miks noored ei lähe õpetajaks õppima, miks alustavad õpetajad loobuvad õpetajatööst, mida teha, et meelitada rohkem spetsialiste ja noori kooli tööle ning mida teha, et nad kooli ka jääks.

Alustati statistikast, mis näitas, et vähesed lähevad õpetajaks õppima, on noorte õpetajate puudus ning pooled lahkuvad sellest ametist. Samas arutlus osalenud spetsialistid aga ei arvanud, et see on niivõrd suur probleem – tänapäeva töökultuur ongi muutunud, pidev tööjõu liikumine ning osakoormusega töötamine on normaalne, millega peame harjuma. Ka haridusministri arvamusel on normaalne, et õpetaja töö on muutunud IT sektorile sarnaselt mobiilseks – noor vahetab pidevalt töökohti, et koguda kogemusi ja leida endale meeldiv koht, mis võimaldab professionaalset arengut või siis hoopis leida, et see amet siiski ei sobi ning loobuda sellest.

Kahjuks karjääri ja kogemuste kogumine pole ainus põhjus, miks noored ja alustavad õpetajad ei püsi koolis kaua. Leidub ka negatiivseid faktoreid, mis murravad ka kõige kogenuma õpetaja, alustavast õpetajast rääkimata: halvad töötingimused, ülekoormus, liiga kõrged ootused, ühiskondlik surve, juhtkonna ja/või kollektiivi toe ja kiirelt muutuva töölaadi jaoks vajalike töövahendite ja meetodite puudumine, karjäärimudeli olematus, ebapädev juhtimine ning muidugi vastutusele mahajääv töötasu.

Mis siis lahenduseks pakuti?

Kui rääkida sellest, mida võiks ise õpetaja teha, et oma tööd veidi lihtsustada, siis kõige sagedamini kõlas sõna “enesereguleerimine”. Paljud toonitasid, et õpetajad võiksid strateegilisemalt läbi mõelda kõiki oma tegevusi, planeerida paremini aega ning seada

prioriteedid ja eesmärgid, et läbipõlemine ülekoormuse tõttu ei oleks nii lihtne tulema. Teiseks soovitati julgelt abi küsida – igale alustavale või töötavale õpetajale ei ole määratud isiklikku mentorit, kuid siiski leidub koolis isikuid, keda saab usaldada või vähemalt isikuid, kelle poole pöörduda erinevate probleemide tekkimisel. Inimeste abi kõrvalt on abiks ka raamatud ja artiklid, mis nii mõnegi situatsiooni lahendavad.

Kui aga vaadata koolide või süsteemi poole, siis on nii mõndagi, mida soovitati muuta. Esiteks võiks kool mõista, et töötaja vaimne tervis on sama tähtis kui füüsiline ning seepärast peaks juhatus panustama iga õpetaja vaimse tervise toetamisele. Sellest lähtuvalt on esmatähtis ka alustavale õpetajale igakülgse toe võimaldamine – praegune seis, kus hea tugi ja mentorlus on loteriipilet, peab muutuma.

Osalejad tõid välja ka vähe kõlanud probleemi, et koolis puudub karjäärimudel ning õpetaja ei näe, et ta oma tööst kuhugi edasi pole võimalik liikuda. See on noorele põlvkonnale tõsiseks probleemiks, sest 20. aastates ei soovita enam tulla tööle mõttega, et samasse töökohta või positsiooni jäädakse järgmiseks kolmekümneks aastaks. Sellele teemale aga lahendust ei leitud, sest pakutud variandid õpetaja kohalt areneda klassijuhatajaks ei paku piisavalt suurt tööpositsiooni muutust või arengut. Õppejuhiks või direktoriks välja kujunemine on enamasti keeruline, sest inimesed nendel positsioonidel vahetuvad harva.

Vigaseks arvati ka süsteemi, kuidas õpetajad üldse jõuavad kooli tööle ilma suurema toetuseta ning vähese praktilise ettevalmistusega. Parema süsteemi näiteks toodi välja arstide residentuuri ning pakuti, et õpetajate koolitus võiks hõlmata samasugust väljaõpet, mis annaks võimalust töötada koos kogunud inimestega, saada piisavat praktikat ning ülevaadet eelseisvale ametile.

Üldiselt aga jõuti arvamusele, et kõik liigub paremuse poole, juba on nii mõndagi arenenud ning viie aasta pärast võib oodata ka suuremaid muutusi.

Kes võttis õpetajalt autoriteedi?

Laupäeval, 10.08 kell 14.00

Osalejad: Haridusvaldkonna vabatahtlikud “näitlejad” ja mängujuht Auli Auväärt. Arutelujuht: Eda Tagamets (TÜ Haridusuuenduskeskus)

Lindistus puudub, sest formaat nõudis interaktsiooni publiku ja osalejate vahel, mistõttu oli seda keeruline lindistada.

Teksti autor: Annika Vorobjova

Eelviimane arutelu oli foorumteatri formaadis ning pakus rohkelt meelelahutust ja mõtlemisainet korraga.

Teemaks oli õpetajate autoriteet ning küsimus selle olemasolus või puudumises. Läbi väikse etenduse anti edasi tavalise kooli tavaline probleem, mida pidi siis publiku abil lahendama, kasutades erinevaid pedagoogilisi nippe. Ettevalmistatud probleem osutus aga igapäeva klassikaks - nutitelefoni kasutamine tunnis, selle keelamine, reeglite eiramine ja sellega

kaasnevate tagajärgede lahendamine. Ette antud oli kindel situatsioon kindlate isiksustega ja kindla probleemi lahendusega (mis omakorda oli muidugi negatiivne lahendus). Inimeste ülesandeks oli sekkuda ning pakkuda oma nippe ja meetodeid, kuidas antud probleemi lahendada/mõjutada, et tulemus oleks positiivsem. Selle käigus said nii mõnedki kogenud õpetajad ja koolielule täitsa võõrad inimesed end proovile panna antud kontekstis oleva õpetaja rollis. Kogu selle protsessi käigus koorusid välja mitmed koolis eksisteerivad probleemid – õpilaste käitumisprobleemid, õpetajate enesekehtestamisoskus, probleemsed lapsevanemad ning ebapädev juhatus.

Kõige selle juures võis õppida, et õpetaja autoriteet pole kuhugi kadunud ega pole keegi seda ära võtnud. Probleem seisneb selles, et õpetajad peavad tänapäeval end rohkem kehtestama, teadma oma õigusi ning seisma nende eest, vastaval korral sõidavad õpilased ja juhatus õpetajast lihtsalt üle.

Tuleviku kõrgharidus

Laupäeval, 10.08 kell 16.00

Osalejad: Haridusminister Mailis Reps, TÜ/Eesti 200 Kristiina Tõnnisson, Tartu Tervishoiu Kõrgkooli rektor Ulla Preeden, TTK rektor Enno Lend, EEK Mainor rektor Mait Rungi.

Arutelujuht: Kristjan Oad (EEK Mainor tegevjuht)

Link lindistusele: [SIIN](#)

Teksti autor: Mait Rungi

Paide Arvamusfestivali haridusalal toimus rahvarohke ja põnev tuleviku kõrghariduse arutelu, kus teema olulisusest, paljudel olulistel teelahkmetel olemisest ja ministri osavõtuga paneelist tulenevalt ei antud armu kellelegi ega millelegi. Tuleviku kõrgharidust kujundavad mitmete täna teadaolevate trendide kõrval ka rida tundmatuid faktoreid. Mõned tuntud haridus- ja tööelu mitmekesised trendid oleksid: elukestev õpe, töökohapõhine õpe, e-õpe, voucher, vabakutselisuus, kodukontor, üldpädevuste olulisus, erialateadmiste lühiajalisus, tehnoloogia areng. Järgnevalt ühe osalise mõned mõtted toodud küsimustes.

Maaailma parimad ülikoolid, teadlased ja õppejõud on teinud väga vingeid tipptasemel veebikursusi. On hinnatud, et igal aastal võtavad kümned miljonid tudengid ligi 10 tuhat kursust ligi tuhandest ülikoolist. Hetkel on e-kursustel veel probleeme inimliku silmast-silma momendi, mugava küsimise ja läbiarutamise võimalusega. Rääkimata kaasõpilaste küsimuste ja näidete kuulmise võimalus, mis aitavad teadmisi kinnistada ja suurendada. Õppimine jääb kuivemaks, veebikursustel õppimine näib kõrgetasemelisem, mugavam ja odavam, kuid võib vähendada õpikeskkonna fun tublisti. Koolist saadav kaasõpilaste võrgustik on väga oluline nii õppes kui ka õppevälises (tuleviku koostöö). Teiselt poolt nii personaliseeritud õppe kui ka mõnest teisest trendist tulenevalt kaasnev kulude kasv sunnib paratamatult osa õpet virtuaalseks (n. loengud) ja on ainult aja küsimus kuniks toodud kitsaskohad leiavad hea lahenduse. Videojuhendeid kasutavad oma töös täna juba paljud praktikud (n. IT). 10 aasta pärast võivad pooled olla veebiõpilased.

Tulevikutrendide kõrval vaadati ka päevakajalisi praktilisi kõrgharidusmaastiku küsimusi: n. kuidas positsioneeruvad omavahel kutseharidus, rakenduskõrgharidus ja kõrgharidus; kas

kõrghariduse rahastaja peaks olema riik või üliõpilane; millisel tasemel peaks õpetatama eesti keelt välislastele. Üks algne haridustasemete omavaheline eraldusjoon, praktilisuse osakaal, on hakanud ähmastuma olukorras kus kõik haridustasemed suurendavad õppurite soovist tulenevalt praktilisuse osakaalu oma õppekavades. Erinevused on erialaõppe ja üldpädevuste omavahelises osakaalus, kus rõhk üldpädevustele on suurem rakendus- ja kõrghariduses, mis keskenduvad spetsialistide ja juhtide väljaõppele. Üldpädevuste all on mitmed sotsiaalsed oskused (n. esinemisoskus, grupitöö), mis on tööelus väga vajalikud kuid mille omandamisele pööratakse tähelepanu järjest hiljem tõstab selle õppe vajalikkust kõrghariduses.

Maksumaksja poolne rahastamine, tasuta asjad on toredad kuid ei pane inimest selle nimel pingutama ega panustama. Sellele viitavad kaudselt eriala vahetajate ja katkestajate arvud. Mitmed tulevikutrendid hariduses võivad panna tasuta hariduses vastavaid arvtrende suurenema, näiteks elukestev õpe, personaalne õpe, vabakutselisuus, nanokraadid ehk soov õppida millal tahes, millises tempos tahes ja mida tahes. Maksumaksja võime seda kinni maksta on võimalik kuni teatud piirini, oluline on et õpilased võtaksid ise vastutuse läbi õppemaksu, juba praegu saaksid kõrgkoolid kehtestada õppemaksu paljudele erialadele ilma, et tekiks probleemi huviliste arvus – haridus on parim investering. Samas peab olema tagatud andekate kuid makseraskustes olijate haridus ning riigile oluliste erialade õpe.

Välisstudengitel on mitu tahku, haridusekspordi näitajate kõrval on olulisem saada Eesti saadikuid üle kogu maailma, kus Eestis õppinud, Eestit tundvad ja kohalike hulgas kontakte omavad õppurid hakkavad Eesti firmadega koostööd tegema või aitavad Eesti firmadel välismaal siseneda. Soome edu on näidanud, et kontaktide arv ei pea olema suur. Kuid välisõppureid on vaja meie suure talendivajaduse rahuldamiseks, et me ei jääks kvaliteetsele kuid odavale allhanketele orienteeritud maaks, vaid saaks innovatsioonile orienteeritud maaks. Saadikud ja talendid, eriti talentide korral on oluline Eesti keele oskamine, ilma selleta ei teki sidet, siinsete inimestega kontaktide sõlmimisest huvituma paneks, mis inimest siin hoiaks

Hea haridus on luksus

Laupäeval, 10.08 kell 18.00

Osalejad: Grete-Stina Haaristo (Anna Haava nim Pala Kool), Raino Liblik (Tallinna Kuristiku Gümnaasium), Heidi Uustalu (Kiviõli 1. Keskkool), Tartu Demokraatliku Võlukooli esindaja

Link lindistusele: [SIIN](#)

Teksti autor: Annika Vorobjova

Arvamusfestivali Haridusalale pani punkti arutelu “Hea haridus on luksus”, mis mõtiskles kvaliteetse hariduse kättesaamise üle. Täpsemalt, hea hariduse kättesaadavus, omadused ning kooli asukohta olulisus hea hariduse tagamisel.

Arutelus osalesid Pala, Tallinna, Kiviõli ja Tartu koolide direktorid, kes andsid omapoolset vaadet hetke olukorrale. Igähe jaoks oli hea haridus omamoodi tõlgendatav, kuid siiski arvati üheselt, et hea haridus peab pakkuma individuaalset lähenemist, valikuvõimalusi ning

ette valmistama eluks eneseks. Ka Huvitava Kooli põhimõtete järgi peab kool olema huvitav, et õpilase loomuliku uudishimu arendada, pingutusrohke, et õpetada õpilast enda soovide poole liikuma ning loov, et pakkuda mitmesuguseid valikuid.

Hea haridus on ideaal, kuid koolid on siiski erinevad ning kõik ei saa pakkuda täiesti ühesuguselt pakendatud haridus-toodet. Tuleb mõista ja aksepteerida oma asukohast tulenevat eripära. Leida oma tugevused ja mõista ka nõrkusi. Iga kooli asukohta ja sealsed võimalused panevad koolid tihtipeale kooli raskete valikute ette.

Kooli edu või edutust määrab enim selles tegutsevate inimeste väärtused, hoiakud ja harjumused. Rahalise võimekuse kõrval takistab direktorite sõnul koolide arendamist õpetajate vähene võimekus ajaga kaasas käia ja nende vähene aktiivsus. Sellega seoses paluti arutelu külalistel öelda, mida erisugust nad koolis teevad ning üheks oluliseks asjaks nimetati suhtekorraldust. Juhina nad peavad pidevalt suhtlema eri pooltega ning selle juures on tähtis toetada igäüht. Koolijuhina on vajalik luua ja säilitada häid suhteid, et liita kogukond ühtse eesmärgi nimel. Teiseks soovitati pidevalt esitada iseendale testküsimus – kas mu laps tahaks seda, kas see oleks mu lapsele hea? Sellest lähtuvalt saab teha paremaid otsuseid, mis on nii koolile, kogukonnale kui ka iseendale hea.

Vaatamata erinevatele takistustele peab alati meeles pidama, et hea haridus ei tohiks olla luksus, vaid peaks olema põhiõigus ning iga kool peaks tegema endast kõik võimaliku, et see põhiõigus oleks igäühele kättesaadav.

Nõnda kujunes 2019 aasta Arvamusfestivali Haridusala ning pakkus meile teele kaasa rohkelt mõtlemisainet, uusi ideid ja kogemusi. Loodetavasti kõik need omandatud uued teadmised ei jää ainult meie mõtetesse, vaid väljenduvad ka edaspidistes tegevustes, sest ainult nii saame muuta Eesti haridussüsteemi paremaks.

Huvitava Kooli kogukonnaüritus

Algatus Huvitav Kool kutsus Arvamusfestivali teise päeva hommikul haritudendajaid, haridushuvilisi ja Haridusala kaaskorraldajad ühisele kogukonnaüritusele. See oli hea koht kus öelda tänusõnad kaaskorraldajatele, aga samal ajal oli ka võimalus koguda inspiratsiooni ja saada vaimujõudu mõttekaaslastelt.

Kutsutud oli inimesi erinevatest organisatsioonidest, kellele on tähtis meie hariduse elujõud, et muuta iga kool huvitavamaks. Pooleteise tunni jooksul vahetati vabas vormis mõtteid Eesti hariduse aktuaalsete küsimuste ja sihtide üle.

Üritusel osales umbes **50 inimest**.

Koostaja: Angela Ader, Heidi Maiberg, Kärt Lehis

 STRATLAB

Aitame kasvatada organisatsioonide mõju.

